



DIN BÄSTA SKRIVHJÄLP ÄR DIN LÄSARE

På jobbet skriver vi mycket – sannolikt mer än vi tror. Ofta rör vi oss dessutom inom många olika textgenrer. Vi skriver kanske rapporter, beslut, utvärderingar, protokoll, artiklar och offerter för att nämna några exempel. Säkert skriver de flesta av oss också en och annan privat text på jobbet. Kanske ett trevligt mejl till kollegan eller ett hastigt svar på dotterns kalasinbjudan.

I alla dessa genrer anpassar vi texten utifrån vilka vi är som avsändare. Det är inget vi tänker på, utan det sker automatiskt. Men hur ofta tänker vi på vår mottagare när vi skriver? Finns det något vi kan göra för att texten på bästa sätt ska fylla sitt syfte – både för oss som avsändare och för våra tilltänkta mottagare? Ja, det gör det! Här är två snabba frågor du kan ställa dig för en mer mottagaranpassad text:

1. VEM ÄR DIN MOTTAGARE?

Ta reda på vem det är som ska läsa din text. Vilka förkunskaper har hon eller han? Om du ser din mottagare framför dig kan du lättare anpassa språket, tonen och innehållet i texten, och undvika att uttrycka dig för avancerat.

2. VAD SKA MOTTAGAREN VETA OCH GÖRA EFTER ATT HA LÄST DIN TEXT?

Ta reda på vilket syfte din text har. Ska texten informera om något? Ska den

uppmäna din läsare att göra något? Disponera texten så att läsaren får svar på sina frågor tidigt, och krångla inte till det genom att ge läsaren onödig information som han eller hon inte behöver.

Månadens frågor

FRÅGA: *Ska* eller *skall*, vilket ord ska man använda?

SVAR: Regeringskansliet beslutade för något år sedan att endast använda "ska" i sina texter, även i lagtext. Många myndigheter, organisationer och enskilda skribenter har tagit efter, men "skall" är fortfarande vanligt, framför allt i juridisk text. Det är inte fel att använda skall, men man ska vara medveten om att det kan ge en onödigt ålderdomlig och byråkratisk ton åt texten. Det viktigaste är ändå att vara konsekvent och undvika att blanda ordformerna inom samma text. Det kan ge ett rörigt intryck och få läsaren att tro att orden har olika innebörd.

FRÅGA: Får man börja en mening med *och* eller *men*?

SVAR: Vårt svar är att ja, det får man. Det finns inget som säger att man inte får använda "och" eller "men" som meningsinledare. Faktum är att det ofta kan vara fördelaktigt att börja en mening på det sättet, eftersom det tydligt visar för läsaren att man byter tanke. Som i det här exemplet: *Många tror att man inte får börja en mening med "och". Men det kunde inte vara mer fel.*